

Opdracht 1.1

In het onderstaande schema staan zinnetjes die een tweejarige peuter zou kunnen uitspreken. Een peuter spreekt nog niet zo goed Nederlands, maar er zit wel een duidelijke betekenis in de zinnetjes. Bedenk wat de uitingen in het hoofd van de peuter kunnen betekenen, en maak dan de opdracht.

mama lief	papa slapen	popje stout	meloen bah
oma breien	tante zingen	broertje boos	treintje tsjoektsjoek
auto rood	Tommie lachen	hondje blaffen	snoepje lekker

Als je goed kijkt naar de betekenis kun je de kaartjes in twee gelijke groepen verdelen. Kijk naar de betekenis van de hele zinnetjes, dus niet alleen naar de betekenis van het eerste of het tweede woord!

Bedenk welk woord je tussen de twee woorden van de zinnetjes kunt plaatsen om de betekenis uit te drukken (dus *mama ... lief* en *papa ... slapen*).

	<i>Je hebt nu ontdekt dat een tweejarige peuter al twee soorten zinnen kan maken. Door twee woorden bij elkaar te zetten kan de peuter al twee verschillende betekenissen uitdrukken. Deze twee betekenissen vormen de basis van alle zinnen die er bestaan. Vul hier de twee betekenissen in:</i>	
	Betekenis 1:	Betekenis 2:

Opdracht 1.2: Congruentie

In de vorige oefening heb je gezien dat een peuter al snel 'zinnnetjes' kan maken van twee woorden. Tussen die twee woorden zit dan een *zijn*- of een *doen*-betekenis.

Mama lief betekent dan *Mama is lief*, en *Papa slapen* betekent dan *Papa doet slapen*.

De peuterzinnnetjes zijn natuurlijk niet compleet. Er hoort nog een werkwoord bij. Dat kan het werkwoord *is* of *doet* zijn, maar ook *blijft*, *gaat*, *wil*, *kan*, enzovoorts.

Combineer nu in het onderstaande schema de kaartjes met de losse werkwoorden met de zinnnetjes, door te kijken of je het werkwoord *tussen* de woorden kunt zetten.

Voorbeeld: *mama lief* past bij *is*, omdat je kunt zeggen *mama is lief*. Het past niet bij *kan*, omdat je niet kunt zeggen *mama kan lief*.

mama lief	papa slapen	popjes stout	meloenen bah
oma's breien	tante zingen	broertje boos	treintjes tsjoektsjoek
auto's rood	Tommie lachen	hondjes blaffen	snoepjes lekker
zijn	is	kunnen	kan
mogen	mag	blijven	blijft
gaan	gaat	moeten	moet

Wat je ziet is dat niet alles past. Sommige werkwoorden passen alleen bij de *zijn*-betekenis, andere alleen bij de *doen*-betekenis. Maak daarvan een overzicht.

Wat je ook ziet is dat werkwoorden twee vormen hebben: naast *zijn* heb je *is*, naast *kunnen* heb je *kan*, enzovoorts. Als een vorm past bij een bepaald kaartje, kun je nooit ook de andere vorm invullen. Als *mama lief* past bij *is*, dan past het niet bij *zijn*.

Je hebt nu het verschijnsel **congruentie** ontdekt. Verschillende **vormen** van een werkwoord passen bij de **persoon** over wie iets gezegd wordt. **Mama** past bij **is**, en **popjes** past bij **zijn**. Daarom noemen we die vormen de **persoonsvorm**.